

HÀBITAT TERRESTRE

Benvinguts a les Illes Balears, Nedaddictes!

Estem a punt de trepitjar un illot màgic, protegit com a espai natural, anomenat "Sa Dragonera", situat a l'oest de l'illa de Mallorca, molt a prop de Sant Elm i del port d'Andratx.

Els savis llatins li posaren aquest nom en referència a les esquerdes o passos subterranis amb aigua dolça, d'una cova de l'illa (en llatí anomenats *Traco-Traconis*), no del nom que donen a les Balears a les sargantanes, que és dracs.

Aquest illot té una longitud de 3.200m i una amplada de 500m, amb un relleu molt escarpat i irregular, culminat en el seu punt màxim per la punta de Na Pòpia, a uns 360m d'altura. Antigament en aquest punt hi havia un far, que avui dia esta en ruïnes.

I recordeu... ens trobem en un Parc Natural que hem de respectar i conservar. Està ple d'espècies úniques que tindreu el privilegi i la sort de veure, moltes de les quals ara explicarem.

Vista del Parc Natural de Sa Dragonera

Fauna Terrestre

Els animals terrestres que podeu observar més fàcilment per l'illa són conills i rates, però entre tota la fauna, cal destacar la sargantana balear (*Podarcis lilfordi giglioli*), que està classificada com a espècie en perill de desaparició i, per tant, es troba protegida. És un dels vertebrats terrestres més antics de les Balears, absent a Mallorca i Menorca a causa dels canvis ambientals produïts per l'home al llarg de la història, sobretot per la introducció d'altres espècies.

Els mascles de la sargantana balear es poden diferenciar de les femelles per ser més grans. Ambdós poden observar-se enfilats sobre arbusts, cercant insectes, però la manca d'aliment fa que hi hagi casos de canibalisme i que també s'alimenti de flors. Està considerat l'únic rèptil del món que pol·linitza les plantes. No es permet alimentar les sargantanes, ja que es pot modificar la seva alimentació natural. Els diferents contactes amb l'home, o la mateixa escassetat dels aliments, la fan més o menys confiada, per tant, si la veieu, saludeu-la de bon grat!

Sargantana Balear

Fauna Aèria

La fauna voladora de Sa Dragonera és força diversa, ja que la situació geogràfica de l'illa és un punt estratègic durant la migració de tardor de moltes espècies d'aus. Podem albirar ocells marins litorals, com ara colònies de la gavina corsa o d'Audouin, una de les més amenaçades del món, la baldriga balear o virot petit, la baldriga cendrosa o virot gros i el corb marí, amb el plomatge negre i les seves ales esteses per eixugar-les al sol. Pel que fa als rapinyaires, hi ha l'àguila pescadora, el xoriguer o xoric, el falcó comú i el falcó marí o d'Eleonor, que té a l'illot la major colònia de les Balears. Tots ells són visitants ocasionals provinents de terra endins que, tot i així, molts cops es deixen veure sobre els nostres caps.

Gavina corsa o d'Audouin

Baldriga cendrosa

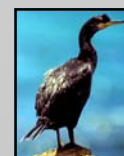
Àguila pescadora

Falcó marí

Xoriguer

Corb marí

Flora

La falta d'aigua i de terra, el vent i la gran quantitat de sal marina que arriba a l'illa fa que les comunitats vegetals no siguin molt complexes i que trobem moltes plantes endèmiques. La vegetació més representativa és la garriga, amb espècies esclerofil·les, de fulla persistent, com l'ullastre (planta silvestre de l'olivera), l'aladern de fulla estreta i les lleterassa.

En la zona dels penyals tenim les plantes rupícoles, que estan adaptades al vent i a la sal, podem detectar-hi les saladines i el socarrell o gatell, que forma coixinets espinosos.

També hi ha plantes ruderals, adaptades a grans canvis ambientals, en els voltants de les construccions humanes, camins i camps de conreu de secà.

Pel que fa als arbres destaquen el pi blanc, el tamariu i el garballó o margalló, que és l'única palmera autòctona de les Illes Balears.

Garballó

Gatell

HÀBITAT MARÍ

Benvolguts Nedaddictes!

Visualització de l'entorn natural

Després d'esbrinar i aprendre les espècies més visibles des de terra ferma, ara ens retrobem de nou per explorar junts l'hàbitat marí. Un dels atributs més remarcables dels fons marins és la seva diversitat. Des de ran de costa fins a més de 80 m de profunditat, hi ha gairebé de tot: fons de sorra, de roca i de fang; cales d'aigües calmes i indrets exposats a forts corrents, a l'onatge o a la tramuntana; fons planers i parets de roca; llocs ben il·luminats i llocs ombrívols... Aquesta gran complexitat de fons es tradueix en una gran diversitat de comunitats i espècies, de les quals tots vosaltres en sereu testimonis si sou bons observadors, tot i que entre braçada i braçada només podrem gaudir dels 2-3 primers metres. Anem a submergir-nos a veure què podrem albirar en funció del tipus de substrat.

Praderies de Posidònia

En fons sorrencs, i alguns de roca, es pot trobar la rica comunitat de Posidònia oceànica. Aquesta és una planta superior, adaptada a la vida submarina, que crea un veritable bosc submarí, i que conforma un refugi per a moltes espècies marines. Nedaran entre nosaltres peixos com el llavió, la variada, la xucla o el tamborer i, si observem amb cura, podrem trobar mestres del camuflatge com el cavallet de mar o la mula. En aquest ambient també podem trobar la nacra, el major mol·lusc del Mediterrani, que pot arribar a fer 1 metre de llargada i arribar a viure uns vint anys, equinoderms com l'estrella de mar o la garota violeta, i un cuc amb aspecte de planta com el plomall de mar.

Nacra envoltada de *Posidonia oceanica*

Cavallet de mar

Xucla

Estrella vermella

Plomall de mar

Substrat rocós

Els fons de roques il·luminades pel sol està ple d'algues com el Pèl sauper o Cistoseira, que indica aigües netes, o l'espàrrec marí, una espècie introduïda que es sol enganxar en els neoprens dels nedadors que ens hi apropem massa, i que proporcionen refugi i aliment a peixos com el serrà, la salpa, el sard i la morena, molt abundant a les Balears, i que ens pots observar des de dins un forat, al costat d'una críptica escòrpora fosca.

Entre les roques i les algues troben refugi molts invertebrats com els urticants fideu de mar i tomata de mar, mol·luscs com la llebre de mar o el pop, que pot canviar de color per imitar perfectament el fons on es troba.

Pèl sauper

Serrà

Morena

Llebre de mar

Fons sedimentaris

Són fons tous, normalment de sorra o de fang, on la flora i fauna és més pobre i difícil de trobar. Molts animals són críptics o viuen amagats o soterrats com les escopinyes o les tellerines. És també el regne dels peixos plans com les rajades, els torpedes o les aranyes que tenen una cresta que es pot clavar als peus dels banyistes, provocant ferides molt doloroses, i també d'altres peixos com la llisa, el mabre i juvenils de molls, pagells, besucs que busquen constantment cucs, crustacis i mol·luscs sota la sorra per alimentar-se.

Torpedo

Aranya

Roger o moll de roca

Sèpia amagada

